

ՀՆԶԱԿ

ՀԱՆԴԵՍ ՏԱՍՆՕՐԵԱՅ

Գ. ՏԱՐԻ

ՀԱՅՈՐ Ե.

1887 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 10

ԹԿԻ 3

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

— 0 —

Յրուան հետաքրքրական ու հրատապ խնդիրն է Ամեն . Ս . Պատրիարք Հօր հրաժարման տեղի տուող խնդիրն , որու պարագաներն ցարդ ծանուցուածին հակառակն լինելով , Աղդ . Պատրիարքարանի ուրիշ պաշտօնական և անպաշտօն ամեն գործողութեանց պէս , անշուժեղի առեղծուած մը դարձած է յաջս բարեմիտ հասարակութեան .

Անհեռատեսութիւնը վերջին ծայր հասած կ'երևի այդ հաստատութեան մէջ , այնպէս որ՝ մոռնալով մեր բարոյական և նիւթական ազգատեսութիւնն և մեր ազգային բազմատեսակ թշուառութիւններն , որք կը հիւժեն ու կը մաշեն ազգային մարմինն և որք անսխիւտ հարման կը պահանջեն ազգին երեսփոխանութեան գլուխը բազմող էֆէնտիներէն , կարծես այդ հաստատութեան մէջ գտնուող պաշտօնէից ամենապարզ զրազիրն անգամ ժողովուրդին քիթին կը խնդայ եւ

նորանոր մեքենայութիւններով ազդին հոգերը կը բազմապատուէին, ինչպէս կ'երեւի մեր յետագայ յայտնութեան մէջ:

Լրագրութիւնն որ հաւատարիմ արձագանք կը նկատուի ամեն կարեւոր խնդրոց համար, այսօր պարտաւորուած է սուտ հանել ինչ որ երէկ գրած էր արդէն, քանի որ մեր պաշտօնական մարմինք իրենց կոչման համեմատ, փոխանակ օգտակարին ու կարեւորին վրայ խորհելու, անորոշ և անուղիղ սկզբունքներու հետեւելով՝ զիրար նախատելու և դաւելու սկզբունքին կը ծառայեն միայն:

Ահաւասիկ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ շարաթ աւուր թւոյն մէջ Պարոնիկեան էֆի բողոքն երեւան կը հանէ պաշտօնէից տմանց սուտն, որք ի վիստ ազդին կը ջանան խաբել մեր բարեխնամ Կառավարութիւնն, Ազգն և Անոր հաւատարիմ հպատակները:

Մենք իրրեւ ժողովրդային մի տնհաս՝ ուրիշներու պէս հետաքրքուած, կը հարցնենք Ազգ. Պատրիարքարանի թէ՛ ի՞նչ են այն ստացօղ հրատարակութիւնք որք իրրեւ մատնիչ կ'ամբաստանեն մի քանի անձնաւորութիւններ, որք թերեւս յոյժ պատուաւորաբար և յոյժ աղքատիրաբար ազգային անկապտելի իրաւունք մը պաշտպանելու և սահմանադրական զեղծում մը արգիլելու հարկին մէջ էին գտնուած...

Ինչպէս յայտնի է Հայրենիքի նոյն նստիակէն, Պարոնիկեան էֆինտի բացարձակապէս կը յայտարարէ թէ՛ ինք ոչ Արդարութեան գործոց Բարձր. Նախարարին գիմած է և ոչ ուրիշ տեղ այլ իր բողոքն ուղղակի Ս. Պատրիարք Հօր տուած է. սակայն կը խոստովանի թէ՛ ԿԸ ԿԱՐԴԱՅ Կառավարութիւնն ինչ որ կը հրատարակեն լրագիրք... Ասոր ի՞նչ պիտի պատասխանէ Պատրիարքարանը:

Վերջապէս, ժամանակէ մ'ի վեր բարոյական կէսօրէի մը հաստատութիւնն ի Պատրիարքարան ո՛չ նուազ դառն հետեւանքներ յատճ լեւած է և կը բերէ ազդին վլլստն, բաւական է որ տնցեալին վրայ սրահ մը մտածելու և անկէ՛ օգտուելու խոհեմութիւնը ունենանք:

Վ. ՀՈՒԿ

ԱՀԱԻՈՐ ԴԱՏԱՍՏԱՆ

Դատաստանն ահեղ, Դատաւորն արդար,
Վճիռն անաչառ:

Ուղտ քաշուեր էր դատաստանի,
Բայց ի՞նչ մեղօք. — այդ չէ յայտնի.
Ատեանն ահաւոր, Կաճառն անկաշառ
Խորհուրդ մեծ՝ անճառ:
Ո՛վ սքանչելի տեսիլ ահաւոր
Նշանաւոր:

Ձի ուղտն ունէր հասակ խոշոր:
Ո՛վ զարհուրելի տագնապ սրտայայղ,
Հանգոյց անույժ:

Ձի ցած դռնէն դատարանի
Ուղտին մանել չէ՛ր կարելի:
Սաստիկ է վէճ, մեծ է խնդիր,
Պէտք է վճիռ:

Աւագ իշխանք, տեսարք սրտոններ
Իրար անցած կան անհամբեր:
Բայց վերջապէս տէր Աղուխուն
Ձայն կը լսուի, ձայնիկ ճկուն:

« Բոյ եմք ծառայ,

Առիւծ արքայ,

Դատաստանդ ահեղ, դատաւորդ արդար
Վճիռդ անաչառ:

Հրամայեա՛, Տէ՛ր, ուղտին կուզեր
Կտրել նետել, նաեւ ոտներ,
Ապա բերուի քոյ առաջի:»

— Եղիցի: —

Ատեանն ահաւոր,

Կաճառն անկաշառ

Ձայնակցի անդէն

Կրկնէ՛ ծափահար:

— Եւ եղիցի: —

(ԲՄՐՈՅԱԿԱՆ)

— Վա՛յ իմ մեղքին,
Այսպէս փորի ամեն խնդիր դիւր կը լուծուի: Վ. Վ.

Եկէնի-գարուի թաղային վարժարանին ծանուցեալ երէյ-
նաբէկ վարժապետը անցեալ օր անխնայ գանակոծեր է ողորմե-
լի տղայ մը :

Այս այն վարժապետն է որ մի քանի անգամ իւր սլաշո-
նաւարուիեան դէմ լրագրաց մէջ բողոքներ կարդացինք որք
անլսելի մնացին կեղր . վարչութեան Ուսումն . Խորհրդէն :

ՈՒՐՈՒԱԳԻՐ

ՓՐԱՆՍԱԿԱՆ , ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԿԱՆԱՆՑ

Փրանսական կիներ կամուսնանայ չահաօրական խորհրդով .
Անգլիական կիներ , որովհետեւ սովորութիւն է ամուսնանալը ,
իսկ Գերմանական կիներ սիրելուն համար :

Փրանսական կիներ կը սիրէ իւր ամուսինը մինչեւ հարստ-
նիքի չարաթներու վերջը . Անգլիական կիներ կեանքի ժամանակ ,
Գերմանական կիներ յաւիտեան :

Փրանսական մայրը կը տանի իւր աղջիկը սլաւահանդէս ,
Անգլիական մայրը եկեղեցի . Գերմանական մայրը կը սլաւապե-
ցընէ իւր աղջիկ խոհանոցի մէջ :

Փրանսական կիներ է հանճար եւ երեւակայութիւն , Անգ-
լիական կիներ խմացողութիւն , Գերմանականը զգացողութիւն :

Փրանսական կիներ կը հողուի վայելչապէս , Անգլիականն
տօժեւ կերպով , Գերմանականը համեստաբար :

Փրանսական կիներ շատախօս է , Անգլիականը կը խօսի .
Գերմանականը կը դառնէ :

Փրանսական կիներ կը մատուցանէ մի վարդ , Անգլիականը
մի շուշան , Գերմանականը մի սլաւ ծաղիկ :

Փրանսական կնոջ գերազանցութիւնը նորա լեզուին վրայ
է . Անգլիական կնոջ առաւելութիւնը նորա գլխուն մէջ . Գեր-
մանական կնոջը իւր սրտին մէջ .

ՎԷՄԱՆ

Բոժոժիկ . Իսկ Հայ կանանց գերազանցութիւնը բամբա-
սանքի մէջ , զի նոցա իրենց աղջկանց բոլոր սովորեցուցածը այս է :

Հ Ե Ռ Ա Գ Ր Ա Կ Ա Ն
Աժանս Բոժոժիկ և Բնկ.

Պ. Գ.

Անկուտիք ժողովեցան ի կէօմըիւկ անպարին ,
Թաշկինակին չորս ծայրերը Բնկ-ն ըրին ,
Վիճակաւ կնքահար եղան անկուտի վեպին .
Բոժոժիկ . — Մեղք հաղար առնողին .

Տառըճա 1 Նոյ .

Ծանուցեալ առաւ-փախաւ մը Տառըճա հասաւ ,
Աստ անդ իյնալով խեղճ մարդ մը դտաւ .
Որոյ հարիւր քաշ գինին շորթելով՝
Կէս գիշերին կորաւ , — կծիկը դրաւ .

(Երեք օր ետքը) Գ. Գիւղ

Բերած գինին հոս կուտի վերածեց ,
Զոր հանդարտ սրտով գրպանը նե-
տեց ,
Ու աշ ԳԷԼԻՆ շալկած երբ տանէր
իր տունը ,
Տէրը վրայ հասաւ , բռնեց օձիքը .
Բոժոժիկ ալ պատուհանէն դի-
տեց կռիւը .

Սանտրդ-պրուն

Անցեալ Երկուշաբթի առաւօտ կանուխ խումբ մը նու-
ադածուք Կէօմէն դուրս նետուող անօթի հաւերու պէս
հարսնիքէ մը վերադառնալով՝ նպարավաճառին խանութը
Կէօմէն-հասնելով փորերնին կշտացուցին , որովհետեւ , մինչև ա-
ռաւօտեան « Բնկ »-ին վերջը նուագահարելէ ետքը լսե-
լով որ իրենց համար ուտելիք չէ մնացեր , ստուգելու
համար Բնկիւնները եօխլամա ըրեր և արշալոյսին դուրս
նետուեր են : (Բոժ . — Սատուած ապաշխարանք համարէ .)

ԳԱԻԱՌԱԿԱՆ

ԲՈԺՈՅԻԿԵԱՆ ԹՂԹԱՏԱՐ

ՎՅ. Է Նոյնեբէր Կ Մեհեթա ժԻ

ԲԱԼՈՒ Ծառաւ դիւղ

Ի Աստուծոյ ծառայ ծերունի մեծ սրտալուտ մեղաւոր Գօջ արօրմէն և անարժան ծառայ ծառայիցն Գրիտտոսի նուաստ հօրդ Այրիասէն, մեծ մօրդ Վաօյէն, մօրդ մըսի Եղսօյէն, աղբրատոցդ Վարդանէս Սիմօն, Սրքօյէն, քուրվատոցդ Շուշօյէն, Մրթէէն Ագօյէն, հարսներուն Կուրիիկէն և Օղարերէն, և չուճուխնուն Սչօյէն Մինօյէն, ընքապապալուտ Մըսի Կակոյէն, ընքորկնոջ Հարօյէն (Բօժ. Ինչ ալ աղւոր Հոյ անուններ են) և մեծէ քուլիինուն և բոլոր դուռ դրացիներէ, լուսաւորենց մըսի Մըքոնէն հասցէ շատ սիրով և կարօտով բազում բարեւ և Կուտանդնուկերու քաղաքն Լալալի ճամբուն քով Չուքուր Չէլմէի Թաշ խանը ընակեալ Բալուցի մեր Հաւնցի Վլլրտուկանց ուստա Սօլմանին, ամենապատմական խաթրը սիրով և կարօտով կը հարցունիմք Ի սրտէ անկեղծաւորաբար: Նախ սիրելի Սողօմանս գիտցած եղիր որ, վեր բարեւ որ մոռցեր ինք ու չենք զրեր: չի գիտնաս թէ մեռածին, չուքուր քուլի տնով տեղով ողջ առողջ և Ի սրտէ մտօք անհասանելին Աստուծոյ աղօթք կենենք որ տէրը քեզ պէքեատար պահէ և դարձեալ լոս աչօք միմեանց տեսութեան արժանի արասցէ աստ և Ի հանդերձեալ մէջ ամէն:

Բօլիցածի Սաօյենց մեծայալատիւ ուստա Յովանէսին հետով խրկած երսունը եօթը զրուշ քսան վարան եկաւ հասաւ մեզ, և մենք անոր դործակալ աղայէն առանք և ահա ուր տված ինք. 2 զրուշ խորիանց Կրսօյին մօի բարա. ձմեռը չորանուկի միս էանք առեր. 3 զրուշ աղի տվանք Գըզիր պապաին. 7 զրուշ խանլոնց Գարբէլին տրվանք սապօն մապօն էանք առեր բերաւ. մնացածն ալ նախօճու, ուլովճու, չօսնի, վարժապետի, տէրտէրու և Ի կալին չիլտօղը տվանք, ձեռնվիս վարա չմնաց: Օղրւլ, տասվերկու տարիէ եղաւ գացեր ես չես Ի դար, հարսը քեզի համար շատ հոգ կինէ. ձիթ կը ծամը մարութեանց սահաթճուն սլս. եւ կը Բստամուգլը բլ բտկա չի

փախիր: Աչունը էկը գարունը կէնայ դէնա. տղադ խոն ըլ հե-
տըստ տար մարդ էրը, Աստուծով եա դիւլիկար կենիա եա հա-
մամճի. մեղքը կեւլաս, ծերութեան դաւաղան կըլլի կոթընե-
լիք: Օղմ'ւլ, մարդ քեզի համար շատ հոգ կենի. չաբաթնորն
գնայ Աօվիան քրթի պաճուն թաւը նայել տուեց: ախօնրար
կնիկը դիւանքը քուլլի թօփեց թասին մէջ և շխտիկը մեզի
խնց. տղանիդ եա Բատրմաօլը եա չը. եա տիւլիկարը եա
համամը, եա պիտի գայ երկիր եա չը. եա Բատրմաօլ պիտի
մեանի եա չը, եա բարօրը պիտի մեանի եա ճամբան որ լինի
եօլչը: Այս թուղթի գրիչ Վարդանն ալ քնիմի հեղ ըէմիլ նե-
տեց, եուլուղնաման ու աստղարաշխական գրքերը մէկիկ մէ-
միկ յատկապէս մտղեց ու աչքէ անցուց. քնի մի հեղ թեւ չա-
փեց, սիսեւ նետեց. օղնձէ քաղքին էտի կողմը նայեցաւ. տա-
հա շատ բաներ ալ բրաւ, ըմմէնուն խօսքը մէկ ելաւ:

Օղուլ, փարա ճամբէ որ ցորեն առնինք կալի վրայ. մէկ
շինիկը 20 դրուլ կուտան: Գյանք քաղաքը մըսի Պետրոս աղա-
յէն 100 դրուլ փարա առանք փոլոս որ դու հոս քսան օրէն
220 դրուլ տայիր. չենք գիտիր տըմլի՞ր, մեկ առթով չի ձգիս:
Նորէն 100 դրուլ ալ հիմակ առանք ամիսը 24 դրուլ Փայիզովը.
պակաս Փայիզ չի գրեր. կըսէ թէ՝ ըս փարան փօլօսճու փարա
է պախաս Փայիզ չըլլիր:

Էկար նէ Կօջարաւցի վաւը համճուն ախօրը քրիւայ Ոսո-
յին համար կարմիր ֆաս մի. Ըլէ պաճուն երլի եադիս մի, ըն
մարդուն ալէ կոթիւնը ամէ հեղ մեզի հասերը, հէրու մարդը
մեզի 200 դրուլ տըմլեց. մենք ընոր ի՞նչ տըւանք որ փարաին
տեղը, երկու եզ մէկ մատակ մի, տալի երկու գլան. չաքմի
խօփ. հարսին առնքն ու կօթուիկան, (Բօժ. Տահա ի՞նչ մտոց)
քնի մի դրուլ ալ փարա տըմլանք աղատանք. (Բօժ. — Տիւ քի-
րատի) առանց ազիւթի: (Բօժ. — Վէսէլամ, հոգինիդ ալ առնել
ուզէ նէ՝ Էլիյէթ չընէք հա՛):

Միտըս նոր եկաւ մօրքրանց պիւմնեց մերմալան և իր տղան
Բարոնը առ Աստուած փոխեցաւ օրերը ձեզի:

Ծառայ տեսան և հայր քու՛մ

Հաւնի Բապդէկան Այրեա

Գրեցաւ ձեռամբ Վարդանայ Թնթիկեան խամիչլըոյ:

Թիւ 28 Նկարհանուկը կարդաւ այսպէս ,
« Մայր որդւով բերկրեայ »

Սոյն Նկարհանուկը անսխալ կարգաց միայն Տիար Բոթոփիկ , « անլուծանելի , » վճռող մի քանի նամակագիր միւսիւ ֆառվ-ֆուռվներու մատուցանելով իւր յարգանքը , թէ նա պարտն , նա՛ պարտն :

Մայր և աղջիկ ,

Սիրելի աղջիկս , քեզ հարուստ մարդու մը հետ պիտի ամուսնայնեմ , կը յուսամ թէ չպիտի դժկամակիս , ունեցած մէկ պակասութեանը համար , այն է թէ՛ 80 տարեկան մարդու մը դէմքն ունի , թէ՛ 30 տարեկան է .

— Ո՛հ մայր իմ երանի՛ թէ 80 տարեկան բլլար բայց երիտասարդի դէմք ունենար . վասն զի այն ատեն մենք ալ իւր ձգելիք ժառանգութիւնը շուտ մը կը վայելէինք :

* *

Հայր և որդին պարավաճառի մը խանութը .

Հայր իմ աճառին հօխան քանի՞ն կառնես կոր ,

— Չորս դահեկանի :

— Ո՛հ հայր իմ դուն որ ամեն ատեն մօրս գլուխը կուռեցնես « կնի՛կ , տնտեսագէտ չե՛ս , տնտեսագետ չես » ըսելով , ահա կը տեղնեմ որ դուն ամեննի՛ն տնտեսագլխութիւն չգիտես եղբր :

— Ինչէ՛ն

— Վասն զի կը խաբուիս կոր :

— Կը խաբուիմ մի՛ .

— Անանկ է ես , դուն տունը չի դանուած ատենդ տանտիկին մայրիկս ասոր օխան երկու զրուշի կը ծախէ կոր Կեչի պիտի լին ,

